

MAGYARORSZÁGI

BORBÉLY- ÉS FODRÁSZSEGÉDEK

SZAKLAPJA

A MAGYARORSZÁGI BORBÉLY- ÉS FODRÁSZSEGÉDEK SZAKEGYLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	4 korona
Fél évre	2 "
Egyes szám ára 20 fillér.	

Megjelenik minden hó 15-én.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. ker., Dob-utca 49, II. 13. sz.
hová mindennemű levél és pénzbeli küldem-
nyek intézendők.

Bilincs készül!

A magyar országyűlésben a nemzeti kormány igazságügyminisztere megrendelt kérdésekre nyilatkozott.

Kijelentette, hogy sztrájk törvény lesz. Ez más, civilizált államban azt jelentené, hogy a tőke és munka között folyó élet-halálküzdelmet maga az állam akarná szabályozni, hogy az a történelmi fejlődés természetes, törvényszerű folyamatának megfelelően folyjon le s a gyengébb fél a mindenható állam erejétől nyerre oltalmát. Ezt értené alatta minden fejlettebb állam polgára s ha a körülöttünk élő nemzetek, az angol kalmártól a montenegrói kecskepásztorig, hallják a magyar kormány szándékát, bizonyonnyal megelégedéssel gondolják, hogy a magyar kormány a bölcs, előrelátó, okos szociálpolitika terére lépett, amely a jövő társadalom kialakulásának alapjait van hivatva megvetni.

Mi azonban, akik a viszonyok fejlődését s az embereket közelebről ismerjük és szemléljük, az elejtett nyilatkozatoknak egészen más jelentőséget tulajdonítunk. Mi tapasztalatból tudjuk, hogy Magyarországon a szociálpolitikát úgy értelmezték mindenkor, hogy a hatalmon levők kizsákmányolási szabadságát kell minden eszközzel biztosítani s ezen szent cél elérésére minden eszköz jó volt eddig.

Nem kell az eddig alkotott törvényekre utalnunk, napról-napra láthatjuk, hogy a kizsákmányolók minden fajtájának rendelkezésre áll a hatalom törvény nélkül, sőt törvény ellenére, a minisztertől az utolsó falusi bakterig.

Hogy egy operettkormány kalandos multu igazságügyminisztere a kelléténél többet árukt el abból a szándékából, hogy ez az állapot nemcsak fenmarad, de a jövőre törvényes jelleget nyer, a helyzetet mit sem változtat. Ellenfeleinket ismertük eddig is, s ha egy néppilykos törvény alakjában az egész világ előtt vetkeznek le, legalább mi is közelebről szemlélhetjük mérhetetlen fogatkozásait.

Neveltséges azonban, de boszantó is, hogy oly emberek szájából kell hallanunk szociálpolitikai jelszavakat, akik a nemzetgazdaságtan alapismereteit nélkülözik, kiknek államférfiúi polera való felkapaszkodásukat az a posvány tette lehetővé, amelyben a magyar közélet évszázadok óta fetreng, amelyben ők maguk is felnőttek s most hatalmuk tudatában a legnagyobb kéjjel hemperegnek benne.

De borzasztó az az oktondi vakság, az a megátalkodott látni nem akarás, amelylyel nálunk a szociális kérdéseket kezelik. Mintha nem állana számtalan példa előttünk, mintha a történelem századok folyamán nem igazolta volna már be, hogy a fejlődés folyamatának erőszakkal irányt szabni nem lehet. Hogy a magyar közélet kloákáiból kikerült államférfiaktól s az iskola számpadjaiból kiugrasztott koeopolitikusoktól ilyen belátást nem várhatunk, azt nagyon jól tudjuk, de fáj nekünk is, hogy ezt a szegényt a művelt nemzetek előtt nem takargathatjuk.

Fáj nekünk is, hogy a hazafiság bárcásai a mi szegyenünkre emelgetik szoknyájukat, hogy panamáik elősegítésére a pénzt, a vállalkozó tőkét külföldről csalogassák be.

Hogy az egész akció a munkásság szervezkedése, léterdeke ellen irányul, azt nem kell magyarázni. Hogy az alkotandó törvény hemzsegni fog a közszabadság elleni merényletektől, hogy a galád célnyit a hatalom kezelői sokkal inkább fel fogják érteni, mint törvényes köteletségüket és felelősségüket, az minden kétségen felül áll. Hogy a proletárság egyetlen és leghatalmasabb fegyverének, a munkamegtagadás jogának szándékoznak élet venni, azt tudjuk. Sőt azt is tudjuk, hogy a polgárság jámbor butaságában édes remények között, boldog emészt s politikai bálványaihoz naponként fohászt küld a készülő nagy „alkotás” sikeréért.

Mindezeket látva és tudva, nyugodtan szemléljük a fejleményeket. A saját erőnkbe vetett bizalmunk a látottakon nemcsak hogy nem csökken, de emelkedik. A munkásnép szervezkedése olyan hatalom már, amelylyel szemben ilyen eszközökkel fellépni nem

lehet. A felvilágosultság, az osztálytudat és gazdasági, politikai helyzetünk világos felismerése sokkal nagyobb hatalmat adott kezeinkbe, semmint hogy azzal egy törvénynek elkeresztelendő papirossal szembe lehetne állani, ha a szuronyok erdejét állítják is mögé.

A készülő sztrájk törvény a nyárspolgári uralom utolsó tobzódása, utolsó számárgugása az alvó orszálon: a munkálkodó népen. De egyszersmind a halotti levele is. Miért ne állítanak ki maguknak ők. A temetés rendezése ugvis mi reánk, szervezett proletárookra vár.

Szenykonkurencia.

Évek óta jajgatnak a borbély- és fodrászmesterek, hogy az iparnál a pizskos konkurencia napról-napra nagyobb mérvet ölt. De a jajgatásnál egyebet nem tesznek és télenül nézik, hogy hol az egyik, hol a másik „főnökszaktársuk” ezer számra osztja ki a röpiratokat az utcán a járőkelőknek és ujabbnál újabb kiszolgálási módokat biztosít a vendégeinek olesó pénzért.

De komolyan egyikük sem gondol meg arra, hogy hogyan kellene az ipart ettől a fekélytől megmenteni. Indítottak ugyan már mozgalmat ez irányban, de eredményt sohasem értek el. Mert rendesen úgy tettek, mint a sanda mészáros, nem oda ütöttek, ahová kellett volna. Hogy mennyire nem volt komoly egy mozgalmuk sem, amelyet eddig az iparág érdekében indítottak meg, bizonyítják azt az itt következő adatok.

Ha jól emlékszem, 1896. évben tünt fel *Messidként Leichter Lipót* borbélymester és nagy garral ment neki iparunk megmentésének, egy indítvánnyal állt elő az ipartestület által egybehívott közgyűlésen és kérte, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy a borbély- és fodrászmesterek a kiszolgálás árát 25%-al és a bérlet árát 50%-al emelik fel, amit a közgyűlés természetesen el is fogadott. És mi lett a nagy lelkesedéssel meghozott határozat eredménye. Az, hogy megrendeltek néhány száz árszabálytáblát, azt az ipartestületnél 40 fillérért megvették és elzárták valamelyik fiókban és maradt minden a régi: haszna egyedül a mozgalomból Salzer Jakab reklám-cikk-gyárosnak volt, aki a táblákat szállította.

Amikor Leichter ur látta, hogy az ő törvényes gyermeke mennyire mostohává vált,

gondolt egyet és szövöttek Grbovsky ur és méltó társával. És az 1898. évben újból indított egy mozgalmat. De most már nem abban látta a bajt, hogy főnökszaktársai a piszkos konkurenciát űzik nagyban, hanem mert a kontárok szaporodtak iparunknál gombamódrú. A mozgalom hatásosabb vezetésére össze is gyűjtötték egy szép summa pénzt. Vagdalóztak jobbra-balra; rendeztek egy pár maeszenkét a kontárokknak, amikor ezt is megelégedték, leszereltek és a mozgalomból Grbovsky ur és társainak lett haszna. De megszületett Leichter ur második törvényes gyermeke, a „Fodrászmesterek Társasköre“, de iparunknál maradt minden a régiben.

A harmadik mozgalmat iparunk érdekében az 1904. évben Paulik József ur indította meg. Megalakította a „kerületi körök“, kidolgozott egy „Árszabályt“ és besoxtotta az üzleteket három osztályba; amely árszabályt és az üzletek beosztását a fodrászmesterek el is fogadták. Hogy az elfogadott árszabályt hogy tartják be, bizonyítja az legjobban az itt leközölt különböző variációkban kiadott rőpiratok. Így például egyik fodrászmester, aki a mesterségére büszke volt, a következő reklámcédulával kedveskedik az utóán járókelőknek.

„Komáromy Antal higiénikus borbély- és fodrász-terme. Elsőrendű kiszolgálás, speciális haj- és szakálvágások. Hajápolás fellmulhatatlan dr. Herold-féle eredeti hajszampionnal eszközöztetik. Beretvadás, hajvágás, fejmosás, fésülés csak 25 krajczár.“

Kérem a címre ügyelni. Koch Ignác, nyájas főnökszaktársunk. Higiénikus fodrász-üzlet. Borotválás, hajvágás, fésülés és hajmosás csak 25 krajczár. Havi bérlet 1 forint. Czoor József. Higiénikus fodrászterem. Beret-

vadás, hajvágás, hajmosás és fésülés csak 20 krajczár. — Márton Gyula. Csak Izabella-utca 83. sz. alatti fodrászüzletben. Borotválás, hajvágás, fejmosás és fésülés csak 20 krajczár. — Kérem a címre ügyelni. Wert Tobids fodrászmester így kínálkozik: Borotválás 5, hajvágás 12, fésülés 5 krajczár és így tovább“.

Nagyra becsült főnökszaktársaink, kell-e ennél aljasabb piszkos konkurencia. Szabad-e ezt önöknek még tovább is tétlenül nézni. Különbben is, mit kérdezzük mi ezt önöktől, akikről tudjuk azt, hogy nem akarják ezt megakadályozni, hanem teljesen képtelenek erre hátramaradottságunkal fogva. Akikről tudjuk azt, hogy egyébre nem terjed ki a gondolkodásuk, mint arra, hogy hogyan lép-tetik majd életbe az a gyaldágyult Szvercsok János ur által ajánlott fekete listát.

Akikről tudjuk azt, hogy sohasem voltak ösztintek, még a maguk vezéreivel sem. Akikről tudjuk azt, hogy ahányszor csak elfogadtak egy üdvös indítványt az iparunk megmentésére, hogy nem azért fogadták azt el, hogy azt végre is hajtsák, hanem egyenesen ravasz számításból azzal a céllal, hogy addig, amíg a hozott határozatot az iparunk megmentéséért törekvő munkaadók betartják, addig önkül űzik a szennykonkurenciát a leggyalázatosabb módon és eszközzel azok rovására és megkárosítására.

Szaktársak, szervezzetek fodrászsegédek! A fent elmondottakat, azt hiszem, sikerült bebizonyítanunk, hogy munkálatóink legnagyobb része nemcsak hogy azon törekszik, hogy a munkáikat minduntalan megrövidítse, a munkabért lenyomja, a munkaidejét meghosszabbítsa, de egyenesen oda törekszik, hogy magát az iparágat is tönkre tegye a szennykonkurenciával.

Sikerült-bebizonyítanunk azt is, hogy munkálatóink képtelenek eme rákfenét kiirtani, képtelenek pedig azért, mert a legnagyobb részük tényleg a piszkos konkurenciát. Tehát egyedül mi, szervezett fodrászsegédek szüntethetjük meg ezen gyalázatos állapotot.

És nem is szabad késnünk, hanem sornpóba kell állnunk valamennyünknek és megüzenni a harcot a piszkos konkurenciát űző kufároknak.

Szaktársak, szervezzetek fodrászsegédek! Azért fáradozunk évtizedeken keresztül, hogy önállókká lehessünk, hogy a tanult mester-ségtünkkel megélhessünk. Tehát nem szabad tétlenül néznünk ezt a gyalázatos kufarkodást, hanem tömörüljünk valamennyien a szakszervezetbe és indítsuk meg a mozgalmat a piszkos konkurencia ellen. Irtsuk ki mindazokat, akik kapzsiságból iparunkat veszélyeztetik, ne adjon közöttünk egy test-vérrelű sem, mint az a 7 órai nyitás és 8 órai zárás mozgalmanál megtörtént. És ha akadna ilyen, tegyük lehetőtlenné azt is és mentüsk meg iparunkat, vagyis a kenyere-ünket.

Szervezkedjünk!

A fodrászsegédek mozgalma még mindig nem érte el azt a fokot, amelyet igazán osztályharc alapján álló mozgalomnak lehetne nevezni. A szervezkedés munkájából még mindig hiányzik az a lelkesedés, az az igazi tűz, amely folyton égve, serkenteni szaktársainkat a jobbléért való törekvés, a munkásjogok kivívása érdekében. Hiszen azt beláthatnánk végre szaktársaim, hogy önmagától nem csak hogy nem változhatik

Megjegyzések a borbélyipar közegészségügyi viszonyaihoz.

Az emberi kulturával és az emberi nem haladásával mindenütt a világon vele jár a közegészségügy fejlődése. Ha igaz az, hogy minden tudománynak a célja az emberiség boldogítása, akkor a közegészségnek a tudományok tudománya — mert az gondoskodik arról, hogy legyen, akit boldogítani lehessen.

A legújabb időben sok szó esik a borbélyműhelyek közegészségügyéről, higiénijáról. Bécében még a napilapok is megvitatták mostanában ezt a kérdést. Ullmann magántanár egy könnyve révén és sok heves és elkeseredett vita során a fodrászok ipar-tátele is megszólalt.

Nálunk hatósági rendeletek szabályozzák a borbélyüzletek higiéniját. De hiszen köz-tudomású, hogy rendeletek a rég meggyökereztek és a viszonyok erejében, a megszokottságban és nemtörődömségben gyökeredző bajokon keveset változtatnak. És így — valljuk csak be szépen, hogy — bizony nekünk is nagyon sok a kívánni való ezen a téren.

Pedig a fodrász bizonyos mértékben közelebb áll a közegészségügyhöz, mint más iparral foglalkozók. Hiszen valamikor orvos-lással is foglalkozott a borbély. Ő üzte a kis sebészetet, a chirurgiát abban az időben, melyben igazi orvosi ismereteink csak a gyakorlati sebészet terén voltak. Hiszen a céhek ezért bizonyos lenézéssel is viseltet-tek a borbélyiparral szemben — bármilyen furcsának is látszik ez ma. Csak 1406-ban adott Vencel király a borbélyoknak privilégiumot, de igazában csak 1548-ban ala-

kíthattak céheket, mikor az augsburgi törvényhozás újabb szabadságokkal ruházta fel őket.

A népesség sebészei a középkorban a borbélyok voltak. De hiszen a legutolsó időig a borbély privilégiuma volt a kőpulyozás, érvágás, tyukszemvágás, foghuzás és részben ma is az némelyik vidéken.

Perse hogy a modern aseptikus sebkezelés felfedezésével nagyot fordult a világ sora. A sebészet a modern orvostan legnagyobb ága lett és így a kis sebészet is kikerült régi mestereinek kezéből.

Elvitázhatatlan azonban, hogy némi megértése a közegészségügyi dolgoknak mégis maradt a szakmában. Még mikor én a XVI-os helyőrségi kórházban végeztem orvosi szolgálatot, volt nekem két „Apparatsmann“-om, kik a sebkezeléshez és fertőtlenítéshez jobban értettek, mint akármelyik hivatasos betegápoló. Mindakettő borbély volt.

A közegészségügy két fontos kívánalmat támaszt a borbélyüzlet iránt. Hogy ott elő-ször is ne tételessé beteggé a vendég, másodszor, hogy ne tételessé beteggé a borbély a vendég által.

Végezzünk először az első kívánalommal. Senki, aki igénybe veszi a borbélyüzletben a borbély szolgálatait, egészségében kárt ne szenvedjen. Kövessük csak egyszer a „kiszolgálás“ folyamatát. A vendég helyet foglal a karosszékben és egy megelégedett pillantást vet a nagy tükörbe, az ő becses képására. Mert önmagára mindenki bizonyos megelégedettséggel néz. Most hátrahajlja fejét a szék támlájára. Igen ám, de a szék támlájára néhány másodperc előtt talán egy negyedórán keresztül más ember hajította a fejét. Ha annak ragályos hajbe-

tegsége volt, akkor az utána következő azt könnyen elkaphatja. De hiszen nem is kell, hogy ragályos hajbetegség legyen az. Egy magyar fürdőhelyen voltam egy borbélyüzletben, ahol a tulajdonos nagyon elegánsan akart berendezkedni és szürke bársonnyal béleltette a széktamlát. Egy vendég fellépett és egy másikkal le kellett volna ülnie. Ez egy ügyvéd barátom volt, aki a maga borotvált állára nagyon kényes volt világlátásban. Mégis borotváltatlanul hagyta ott a borbélyüzletet. És én láttam gyors szűkésének az okát. A szürke bársonyon máskált egy jókora kis — tudjuk már micsoda. Ma is kedvünk kerekedik vakarózdni, ha ezt a fürdőhelyet valaki emlegeti.

De ha a szék támláján papiros van, melyet minden vendég után letép a borbély, ugye ezen így történő fertőzésnek és hasonló jáknak eleje vehető.

Most a kendőt teszi a vendég nyakába a borbély. A kendő mindig tiszta legyen, ne egyszerűen préselve, mert így a fertőző bajok egyik emberről a másikra vihetők át vele. A szappanozásnál az első közegészség-ügyi kívánalom az, hogy a szappanozó keze tiszta legyen. Az abszolút tiszta kézen ne legyen kiütés.

Alig néhány napja, hogy olyan betegét küldtem kórházba, kinek mindkét tenyere tele volt a bujakór foltjaival! A boldogtalan fiatalember nem tudott bajának jelentőségéről. A most érvényben lévő betegsége-lyezési törvény ily esetekben eltiltja a pénz-tárt a táppénz kiutalványozásától és így kórházba kell, hogy menjen az ilyen segéd, ha éhen hálni nem akar. És hányszor fordul elő, hogy kórházból-kórházba vándorol,

meg semmi, sőt napról-napra rosszabb és elviselhetlenebb lesz mindnyájunk helyzete. Ma már minden munkás megtalálta és követi is az osztálytudatos szervezkedés útját, csupán a fodrászsegédek azok, akik annyira könnyelműek s tétlenül nézik szaktársaik egy részének az összesség érdekében folytatott küzdelmeit.

De hát mire is vártok, ti könnyelmű, gondnélküli, elnyomott szaktársaim? Azt várjátok, hogy a munkaadók emberi gondolkodása fogja a ti helyzeteteket megváltoztatni? A munkaadóktól várjátok azt, hogy azt mondják: ne dolgozzatok 15—16 órát naponta; vagy azt várjátok, látom a munkaadó azt mondja: ne várjatok, míg a maga nem bír megélni az eddigi fizetéséből, ime megjavított azt, hogy tisztességesen, emberi módon megélhessen.

Szaktársaim, ezt ne várja senki, ez soha, de soha sem fog megtörténni. Hanem igenis meg fog történni az, hogy látva a munkaadók szaktársaim nemtörődőmségét, azt gondolják majd magukban: hiszen az én Jánosom olyan jámbor, ugy sem mer ellentmondani semminek, én nyitva tartom az üzletet este 10 óráig, hadd dolgozzék tovább, vagy pedig: hiszen kapok én munkást olcsóbb bérért is, minék fizessék annyit, mint eddig fizettem. Ha maga nem dolgozik, János, ezért a fizetésért, sajnálom, van itt egy másik, aki dolgozik.

No és mit fog tenni ilyenkor János szaktársam? Vagy olcsóbban dolgozik és jobban lealjasodik az állathoz János, vagy pedig tovább megy szerenésért próbálni, ami ugyan szerenésötletesség lesz, mert ha nem tartja kötelességének ugy a maga, mint az összesség érdekében jóval előbb szervezkedni, ugy megint kénytelen olyan munka-

adóhoz menni, aki még annyi bért sem fog fizetni neki, mint az előbbeni munkaadó akart. Mert ugy áll a dolog szaktársaim, hogy a munkaadók most szervezkedni kezdenek azért, nehogy a segédeknek sikerüljön ismét engedményeket kicsikarni tőlük, mint a közelmúltban s addig akarják nyelvélni az ő szervezkedésüket, amíg látják, hogy vannak Jánosok, akik nem törődnek sem a maguk, sem társaiknak a helyzetével.

Mert tudják a munkaadók azt, hogy addig, amíg vannak olyan munkások, kiknek hátán akár fát is lehet vágni, addig könnyen kijátszhatják munkásaikat. Más szakmabeli munkástársaink a szervezkedés által már igen sokat javítottak elnyomott helyzetükről, mindamellett most még fokozottabb erővel törekednek minél könnyebbé és jobbá tenni emberi megélhetésüket.

Annál inkább törekedniük kell a fodrászsegédeknek erre, akiknek helyzete még mindig a régi szolgai és elnyomott állapotban van.

Ha a fodrászsegédek szervezkednek, mindannyian harcosai lesznek a szervezetenek s a külső, látszólagos intelligenciájuk mellé megszerzik a szellemi intelligencia fegyvereit, az öntudatot, ugy nem sok idő múlva ők vehetik kezükbe az egész világ munkásainak jogaiért kibontott vörös lobogót, mert egy szakma munkásainak sines alkalmá és annyi ideje, mint éppen a fodrászsegédeknek, hogy munkájuk mellett az önművelődést, a tudományt majd minden ágában való jártasságot oly könnyen tökéletesíthetnek.

Más munkások, habár jóval rövidebb munkaidejük után ezt tenni akarják, vagy teszik, az erős munka utáni kimertültség

következtében nehezebben jutnak a felhozott eredményre.

Mikor látjuk azt, hogy a mai társadalom minden munkása, köztük a *tanítók is* (a szellemileg dolgozók, fejleményesek) szervezkednek, (pedig hát intelligencia, felvilágosodottság terén nem lehet a borbélymunkásokkal őket összehasonlítani, annyira felettük állanak) s egyedül az osztályharc alapján álló szervezkedés útján haladnak, azaz felismerik, hogy a munkás és munkaadó érdeke nem azonos, ha mindjárt állam is a munkaadó neve. A munkások és munkaadók külön osztályokat képeznek s éppen érdekeik különbözőségénél fogva köztükk egy nagy, áthidalhatatlan ív van s felismerik azt, hogy a munkásosztály felszabadítása egyedül a munkások műve lehet, mert a tőkének egyedül csak az az érdeke volt és lesz mindig, hogy gyarapítsa a felhalmozott munkaerőt.

Tehát, szaktársaim, mi is fogjunk hozzá a munkához. Tegyük jóvá eddigi bűnös nemtörődőmségünket s az egyedüli célra vezető uton találkozzunk mindannyian. Fogjunk kezét s akkor erősek leszünk; munkaadóink örököségeit, melyekkel a mi jogainkért indított küzdelmünket megakadályozni igyekeznek, akkor kinevethetjük s nekünk magunknak s az összes fodrászsegédeknek becsülést és tiszteletet csakis ugy szerehetünk s helyzetünk, emberi jobblétünk csakis a magunk küzdelme és munkája által fog megváltozni.

Szaktársak!

Agitáljatok a „Népszava” napilap érdekében!

mert nincs hely. Mily szörnyű felelősséget vállal a társadalom, mikor az ilyen betegek gyors és biztos segélyt nem nyújt!

A kés és az olló, a kefe és fésű minden vendég számára külön szerzendő be és külön fiókban helyezendő el, mert különben világos, hogy a betegségek terjedhetők lesznek. A külföld e tekintetben messze elhagyott bennünket. Párisban a „Gardel Est”, a keleti pályaudvar közelében laktam, tisztán munkáslaktá vidéken. A fodrásznál minden vendégnek megvolt a kis fiókja és nekem, ki először botlottam be oda, ugy főztek ki egyszerre minden eszközt. Beledobták egy kis forró vízbe, egy fogóval kivették és egy tiszta kendőre tették. Csak a borotvát meg az ollót nem főztek ki, hanem tiszta alkohollal áttörölték. Igaz, hogy a mi viszonyainkhoz képest sokat kért a borotválásért a bőbeszédű, ügyeskedő, kis francia, de szívesen fog fizetni nálunk is a közönység, ha látja, hogy ellenértéket kap érte. Vagy lehet, hogy nem fog szívesen többet fizetni. Hát akkor majd nem szívesen fizet, de fizetni fog!

Az arc áttörése a timsóskövel egészen rossz szokás. A kőre rátapad minden piszok, vér és azt most rádörzsöljük a frissen borotvált, néha kis sebzésekkel borított bőrre. Ha le is mossuk a követ, ami pedig nem történik meg, akkor sem tudjuk eltávolítani a rajta tapadó szennyet. A kő használata egészen elvetendő. A rizsper nem bojtjal alkalmasztassák az arcra. Legyen ott egy kevés watta és az dobassék el minden használat után, ne ugy, mint tenni szokták, hogy szépen megörzük és visszateszik az üvegbe. Olyan vendég, kinek arcán gyanus kiültés van, kinek haja gyanusan beteg, tiltassék

el az üzletben való kiszolgáltatástól. Csak otthon legyen kiszolgálható.

A ragályos hajbetegség, elsősorban a „borotváló sömör”, a herpes tonsuram, melyet egy gomba okoz, amelyik a hajban és annak gyökerében él és a bujakór, meg más ragályozások e néhány övszabályok betartása mellett biztosan elkerülhetők lesznek. És ha ösztintek akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy ily fertőzések bizony így is nagyon, de nagyon ritkák és a legtöbb esetben a borbélyt és üzletét alapos ok nélkül vádolják oly betegségek terjesztésével is, melyről az orvosi tudomány régen kiderítette, hogy nem is ragályosak.

De viszont kétségtelen, hogy fertőzések előfordulhatnak és azért tartozik minden borbély a maga szép és előkelő iparának azzal, hogy ártérve és méltányolva az emberi megismerés haladását, hársítsa el annak minden lehetőségét, hogy embertársainak egészségét, talán egész életét veszélyeztesse. Nemcsak embertársainak tessz ezzel szolgálatot, hanem elsősorban önmagának, a saját önzértelem és önbecsülésének is.

Persze, hogy ehhez ismeretekre van szükség. A bajokat és betegségeket, amelyekről meg kell óvni a közönységet, a borbélynak előbb ismerni kell. Bizonyos tehát, hogy a megértéssel a javulás is be fog állni. A megértetés legegyszerűbb módja pedig az volna, ha a fodrászipari szakiskolában a fiatal nebulóknak rövid előadás tartatnék a ragályozó bőr- és hajbetegségekről és a fertőzés elkerüléséről, a borbélyipar egészségétanáról általában, mert — és itt rátérek fejtegetésem második részére — a borbélyt a maga iparának üzésében is sok veszély fenyegeti.

Mikor a fodrász-ipartestületi pénztár orvosa lettem, engem igen kellemetlen csalódás ért. A borbély szakmájához bizonyos nagyobb intelligencia szükséges. Kereseti viszonyait jobbnak tartottam, mint a többi iparágakét. Azt következtem ebből, hogy a népbetegségek, melyek oly ijesztő módon pusztítanak a dolgozó milliók között, a borbélyiparban kevésbé lesznek fellelhetők.

Csalódtam. Az első ezer beteg után összeállított statisztikából kitűnt, hogy a tüdővész és a gümőkór általában — igen közöndomása, hogy a gümőkór nemcsak a tüdőt, hanem a csontot, a beleket, testünk minden porcikáját támadhatja meg — oly rettenesen pusztít a borbélyok között, hogy Budapestben csak a nyomdászok gümőkóros megbetegedéseinek száma éri el az én statisztikám számait.

Ha ilyen sápadt arcú beteg jelenik meg rendelóm ajtajában és én látom a pusztítás tüzet lázról ragyogó szemében, bizony elszorul a szívem. Mert a munkásnak egyetlen kincse, tőkéje az egészsége. És családok éheznek, ha a kenyérkereső kéz betegen hanyatlak le.

Bizonyos, hogy nemcsak az iparra, mint olyanra kell háritani a gümőkór ily feltűnő gyakoriságát. Hanem a pályaválasztásnál, ha a gyerek gyenge, hát akkor bizony nem kovácsnak adják, hanem vagy órásnak vagy nyomdásznak, vagy borbélynak. Az utóbbi két pályára elég oktanalun. Mert ez gyenge szervezett embernek nem való. Eltekintek a vasárnap délelőtt megerőltető munkától. Hanem tessék elképzelni azt, hogy a borbély egész életét ott tölti abban a zárt helyiségben, mely nem mindig elég nagy és elég ventilált ahhoz, hogy abban

Fekete könyv.

Szaktársaink talán mindannyian tudomásul bírnak már arról, hogy a budapesti borbély- és fodrászesterek is szervezkednek, még pedig kifejezetten a sztrájk ellen. Egy országos „szervezetet” létesítenek avagy szándékoznak létesíteni, amelynek az alapszabályok szerint kizárólagos célja „a sztrájkok közös erővel való elhárítása”.

Ha nem volna az egész szervezeti komédia egy pár feltűnni vágyó eszehibbant borbélymesternek a többiek fálnak vezető-sére szánt terve, még komolyan is foglalkoznánk vele. De így kénytelenek vagyunk amellett megmaradni, hogy a nagy garral induló szervezkedés mibenlétét ismertessük meg a szaktársainkkal, jellemzésül arra nézve, hogy a borbély- és fodrászesterek szervezkedési mozgalma milyen „rettenetes” ellenféllel áll majd szemben, ha ez az alberitai szervezet csakugyan létre jön. Mert hogy létre jön, az nincs kizárva, mint-hogy már nagyobb számárságok is követ-tettek el a mi nyájás mestereink részéről.

Az a bizonyos szervezet tehát, mint mon-dottuk, kizárólag sztrájkok elhárítására léte-sülne. Nézzük meg, vajjon ezt a célt a tervezők miképpen óhajtják elérni. Az alapszabályoknak a cél tekintetében kitűzött tételei között elég furcsa összevisszaságban találjuk felhalmozva mindazokat a módokat, amelyeket valaha, nálunk vagy máshol a munkásság jólétre való törekvéseinek meg-gátolására kieszeltek. Érdekesen hangzik erre vonatkozólag a 2. § bekezdése: „A munka-adók és a munkások békés együttműködésé-nek előmozdítására törekszik” s ezen a

cimen aztán összehord mindent, amit sztrájkok meggátolására vagy azoknak „következ-ményeiben való árthatatlanná tételére alkal-masnak tart”. Ez végig vonul az egész szabálytervezetben s egy falusi bakter tör-vény ismeretére való észjárással felöli a módokat, amelyekkel ez a „cél életre ni szándékoltatik”. Feleslegesnek tartjuk az egész félremondat itt részleteiben ismertetni, Lesz erre módunk más alkalommal bőven. Csak egy részletét ragadjuk ki, amit a ter-vezők valószínűleg nagyágyunak szántak. És ez az a bizonyos fekete könyv, vagy fekete lista, amelynek a munkáltatók a munkások törekvéseinek leküzdésében nagy szerepet szottak tulajdonítani.

Az alapszabályok 21. §-ában a következő kitételek foglaltatnak: „A központi szer-vezet a beérkezett sztrájkjelentéseket azon-nal közli a kerületi szervezettel és *kellő számú példányban beküldi a sztrájkoló munka-sók névsorát, a kerületi szervezetek ezeket a listákat azonnal kézbesítik tagjaiknak, akik az üzletekben a megnevezett munkásokat nem alkalmazhatják. Ha megszűnik a sztrájk, ugyanez az eljárás követendő.*”

Tehát voltaképpen ez az a bizonyos cél, amelyre az egész tervbe vett országos szer-vezet törekszik. Amit ezen kívül még a szabálytervezetben célul és eszközüül kiírnak, jobbadán ennek a tulajdonképpeni célnak a megvalósítását szolgálja.

Hogy ez a rettenetesnek tartott és szánt fegyver mennyiben fog beválni, ha vajjon egyáltalában meggátolhatja-e a segédek szervezkedését, sorsuk javítására irányuló törekvésüket, arra már most is megvan a felelet. A fekete lista soha sehol be nem

vált, a modern munkásmozgalomban eddig csak az a szerep jutott neki, hogy akik fel-állították, önmaguknak ártottak vele. S ha ennek révén akarták valahol a munkások egy részét üldözöbe venni, csak azt érték el vele, hogy a munkások összessége még erősebb ellentállást fejtett ki. A segé-dekre s a szakmozgalomra semmi jelentő-sége nincs.

Hanem érdekes tudni, hogy a mesterek-nek a fekete lista eszük ágában sem volt. Ide is uszító kellett. Itt is messiásnak kellett kiválni a szervezkedésre vágyó mesterek közül, aki társait az igéret földjére vezeti. Minden idők megszűlik a maguk nagy embereit, akikre az utókor áhíthatat és hála-val gondol vissza. Az ilyen nagyságra már sokan pályáztak a világon, sőt voltak, akik életet is áldoztak azért, hogy a halhatat-lanok sorába kerüljenek. Mért ne szűnne szakmánk, amely már oly sok nagymembert adott a világnak, szintén egy megváltót a maga részére.

Hogy azonban a kiváló férfiú neve a feledés posványába ne süljedjen, hogy ne csak a késő nemzedékre, de már mi is áhíthatat tekintsünk reá, ide iktatjuk nevét: *Szvoztsek János* borbély- és fodrászmester ökegyelme szakmánk ama kiváló alakja, aki tengő-pangó iparunkat egy rántással ki-huzta a kátyúból ezzel a világra szóló esz-mével. Hogy nem az ő kobakja szülte, az nem baj, hiszen a proféták sem mindig a maguk eszével dolgoztak. De övé a her-vadhatatlan érdem, hogy az eszme teste-ült s mestereink, ha csakugyan megvalósul, fenékgig élvezhetik azt a gyönyörűséget, hogy névről ismerhetik az értelmesebb, jór-

a levegő végképp meg ne romoljék. Ha sok hideg jár az üzletbe, úgy az tele is van füstölve. A tüdő ezt a levegőt szívja egész nap. Jön tüdővészés vendég is. A borbélynak közel kell hajolnia annak arcá-hoz. A vendég köhög — néha bizony a borbély arcába. Aki tüdővészés emberekké sokat érintkezik, megtanulja azt, hogyha szorosan kell is érintkeznie velük, mint pl. az orvosnak, hogy fejét félrefordítja, hogy lélekzetüket be ne lehelje. Az intelligens borbély is úgy fog borotválni, hogy lehető-leg be ne lélegezze a vendég lehetét. Meg lehet és meg kell azt csinálni minden feltűnés nélkül.

A borbély táplálkozása sem megfelelő. Nincs kellő nyugalma az étel elfogyasz-tásához. Akárhányat láttam, aki az üzletben hátul valami kis fülkében étkezik, félíg hideg ételt gyorsan bekapva. A fiatalok pedig ruhára és alkoholra gyakran többet költenek, mint amennyit kellene és ez alatt szenved a táplálkozás. Legnagyobb meg-döbbenésemre azt kellett tapasztalnom, hogy az alkoholizmus is milyen gyakori. Nincs is ideje és helye annak, hogy arról bővebben értekezsem. Csak egy körülményre akarok utalni. Az alkoholizmus az idegteret hat legelőször és gyakran legkorábbi tünete a kéz reszketése. Más szakmában az nem nagy baj — a kovács, a kőműves, a keres-kedő még munkaképes ilyenkor. Hány igazán ügyes borbélyt láttam, ki kétségbeesve panaszkolta, hogy reszkető kezei miatt nem képes mesterségét folytatni. Az alkoholiz-mus tehát ezerszeresen inkább ellensége a borbélynak, mint bárki másnak.

Tudom, hogy erre aztán megszólalnak majd az okoskodók. Hjah, van nekem egy öregapám, 60 év óta borbély, 80 év óta szik s így tovább. Beesülöm az ön öreg-

apját kedvos barátom. De tessék elfáradni egyszer hozzám, majd én mutatok az ön, egy öregapja ellenében harminc fiatal em-bert, kit tönkretett az alkohol — aztán meg én nem borotváltatnám meg magam az ön öregapjával. Tehát inkább kevésbé elegáns ruha, inkább eltűnni a „barátok” csufo-lódásait az alkoholtól való tartózkodás miatt és jobban táplálkozni — mindjárt kevesebb lesz a pusztuló fiatal ember, a tüdővész szerencsétlen áldozata.

A bujakóros megbetegedések száma is megdöbentő. Persze, hogy itt nem az ipari megbetegedésekről van szó. Igaz, hogy egy ilyen eset is láttam. A borbély keze a szappanozástól gyakran oly kinezéstől lesz, hogy én az ajtómon belépőm megismerem, mi a foglalkozása. A bőr a sok szappanozástól megvörösödik, megvékonyodik és érzékeny bőrr embereknél meg is betegszik különö-sen a téli időszakban. Beropedezik, gyula-dások támadnak a bőrön és ezek adnak alkal-mat a fertőzésre, ha ragályozó bőrbeteg-ségben szenvedő beteget szappanoz be az illető. Egy beteget kezeltem, akinek a hüvelykujján bujakóros fekélye támadt. Az illető nem emlekezett ugyan bőrbeteg vendégre, de mert a kezén tényleg beteg volt a bőr, a fertőzés ipari keletkezése való-szintű. Száritsa meg tehát mindenki jól a kezét szappanozás után, használjon minden borbély valamelyes egyszerű kézkenőcsőt, hogy elkerültesse kezének ilyenmő meg-betegedése. És ha mégis beteg lett a kéz bőre, forduljon orvoslathoz — sok szeren-csétlenségnek vehető ilyenképpen eleje.

Tény azonban, hogy az ilyen ipari meg-betegedés szerfelett ritka. A nemi betegsé-gek pedig szerfelett gyakoriak és e szak-mában gyakoribbak, mint más szakmában. Azt mondta erre egy tudós barátom, hogy

hát: kérlek, a fodrász elegánsan jár, jó modora van, jó szaga is van — hát ne csodáld, ha a szivek meghódolnak előtte — gondolatjel! Van is az ő mondásában valami igazság. De bizonyos az is, hogy az „arany ifjúság” trágár beszédei, melyek a borbélyműhelyben bizonyos előszeretettel hangzanak el és a nehéz testi munka, a mozgás hiánya az érzékiséget nagyban fo-kozza. A tüdővész is, másnémi bajok is ritkábbak volnának, ha a borbély néhány melltagítót és testedző mozdulatból álló tornagyakorlatot végezne minden reggel, ha hideg lemosásokkal edzné magát. Bizonyos vagyok benne, hogy sok fiatal, erőtlő du-zadó ember maradna, ment pusztító körtől, ha szerény keretben mozgó és könnyen megfogadható tanácsaimat megfogadná.

Van a világirodalomban egy rendkívül rokonszenves alak. A Boumarchais sevillai borbélyja, a híres Figaro. „Figaro házasa-ba” című vígjátékában a híres francia író már a nagy furdalom előfutárjaként jelenik meg. Már az ő művében szemben áll, ha bohóclegetnek keretében is, a sa-nyargatott nép keserve és fájdalmas, eszes humora a kis zarnokok léhaságával, egygűyl önkénykedésével. Jellemző, hogy mint a nép megszemélyesítője a borbély jelenik meg, az eszes, szellemes Figaro. A nép értelmességének képviselője a borbély. És ha borbélyműhelyekben igen gyakran látjuk ma is a „Sevillai borbély” jeleneteit ábrázoló képeket, úgy maradjon igaz Boumarchais választása, járjon elől ez a szakma ma is értelmességben, akkor az én szerény, jóindulat sugallta néhány tanácsom sem fog meghallgatatlanul elhangzani, akkor elől jár majd a közegészségügyi kérdések megértésében is a szellemes, az értelmes — Figaro!

Dr. Hahn Dezső.

való munkásokat. S bizonynyal akad majd közöttük nem egy, aki Szvertsek János ur nagy szomorúságára és célzata ellenére ezek közül választja segédeit. Akik a nagy eszme megvalósításához hozzájárultak, kétségtelenül ezzel a szándékkal tették.

Arról, hogy ennek a nagy puffanásnak a magva kit talál, könnyű megállapítani. A segédek céltudatos szervezkedését semmi esetre. Mert nem hihetjük, hogy legyen értelmes, helyzetét tisztán látó jóralvó fodrász- és borbélysegéd, akit a fekete lista mumusa visszatartana helyzetének javítására való törekvéséért. Hanem elérhetik a mesterek, akik ezt az újabb maszlagot is bevették, hogy a feketelista révén netalan kizárandó munkások fogják megantítani őket a szervezkedés és a közös érdekek védelmének igazi módjára.

A fekete lista ötletéből igen jó lesz bővebben foglalkozni a szövetségi borbély- és fodrászszületek és az ellenőrző táblák kiadásának eszméjével. Ez a puska nem fog hátra felé elszólni mint az öné, nagyérdemű Szvertsek János nemzetes uram!

SZEMLE.

Nyilvános gyűlés. Mult hó 21-én nyilvános gyűlést tartottunk a váci-köruti Baehus pincebén, ahol 5—6 száz szaktárs jelenléte mellett Öváry József és Klincsák János szaktárs mint előadók fejtegették a gyűlés napirendjét, amely a fodrász-mesterek tervezte „fekete listá”-ról szólt. Az előadottak után a gyűlés határozatilag kimondta, hogy a legerősebb agitáció indítja meg a tervezett merénylet ellen. Egyben kimondta azt is, hogy ezután hathatósabb szervezkedési mozgalmat indítson a szervező bizottság, hogy a jövőre nézve elmenjen kedvük a mestereknek az ilyen tervezgetéstől.

Nagykanizsa. Az itteni munkáltatók között van egy Sugár Adolf névre hallgató kócos, ki hozzá méltó munkásával, Traer Ferencel a fodrász-segédek mozgalmát és szervezetét lépten-nyomon gyalázza. Elfeledkezik az a két puhány testü emberi állat arról, hogy az ő gyomruk kongása sem andalító zene, hanem fájdalmas érzelem s hogy ennek tudatára ébredjenek, majd gondoskodni fognak a nagykanizsai munkástársaink. Kérjük, hogy ezen bódét mindaddig bojkottálják az elvtársak, míg a fent említett két alak észére nem tér.

Pécs. Az itteni szaktársak a csoport vezetését a következőképp egészítette ki: Elnök: Wolf Antal, alelnök: Losonczy Lajos, pénztárnok: Benesák Lajos, ellenőr: Szokolovits Zsigmond és jegyző: Khöler József.

Béka-Csaba. Az október hó 23-án tartott közgyűlésen a csoport vezetésége a következőképp lett megválasztva: Elnök: Grosz Lambert, jegyző: Bálint István, pénztárnok: Czifpel János, ellenőr: Wiesenmajer Antal, választmányi tagok: Lepény Károly és Szepánov Vilmos.

Szombathely. Jegyzőkönyv, felvetéget 1906 október hó 28-án megtartott negyedévi közgyűlésről. Huszák Pál szaktárs, elnök a közgyűlést megnyitja s a jegyzőkönyv felolvasása után az Edeleányi S. és Balogh

L. hitelesíti. Weisz Mátvás a pénztári jelentést terjeszti elő, mely szerint a bevétel 69.08 kor, kiadás 58.45 kor., maradvány 10.63 korona. Ennek tudomásul vétele után Huszák Pál elnök megköszöni a tagok és a vezetőség eddigi támogatását s kéri a közgyűlést, hogy mentse fel őt tisztségétől s miután a vezetőségből többen eltávoztak, azok helyét újjakkal töltsék be. A közgyűlés a felmentvényt megadta s az új vezetőségbe a következőket választotta be: Elnök: Barna Gyula, alelnök: Anselm János, jegyző: Seper Mihály, II. jegyző: Martin Miklós, pénztárnok: Weisz Mátvás, ellenőr: Csatári István. Választmányi tagok: Huszár Pál, Bodnár József, Mindszenti Zsigmond, Noll Gáspár, póttagok: László Ferenc, Dobos Imre.

Soroksár. Az itteni szaktársak ez év augusztus 23-án alakították meg a helyi csoportot, melynek vezetősége a következőkből áll: Elnök: Bischof Adám, jegyző: Szabó György, pénztárnok: Kiefer Mihály, ellenőr: Kaltenecker Péter. Választmányi tagok: Petez János, Weiszpek Géza, Bruckner László, Pohl Adám.

Miskolc. Miskolci szaktársaink a közel-múlt időben mozgalmat indítottak helyzetük könnyebbé tétele érdekében. A mult hó 21-én tartott nyilvános gyűlésen, melyen a központi szervező bizottság kiküldötte, Nagy Béla szaktárs ismertette a fodrász-segédek helyzetét s rámutatott a munkások jogaira, kimondta a gyűlés, hogy követeléseiket terjeszti a munkaadókhöz, melyben

1. a munkaidő szabályozását,
2. egy órai ebéddőt,
3. természetbeni ellátás eltörlését s ehelyett fixfizetést,
4. hetenként fél szabadnapot,
5. vásár vasárnapjain 12 órákor az üzletek zárását,
6. május 1-ének munkaszünetét,
7. a szervezet elismerését vette föbb pontjai közé.

A követeléseket be is adták a munkaadóknak. Az iparhatósági biztos a tárgyalást október 31-ére tűzte ki, mely a munkások és munkaadók képviselőit, 6—6 tagot hívott meg. Azonban a tárgyalás e hó 6-ára lett elhalasztva, mivel a hatósági biztosnak sok tárgyalása volt azon a héten.

Miskolci szaktársaink el vannak tökévelve arra is, hogy ha nem tudnak megegyezni munkaadóikkal, akkor munkabeszüntetéssel fogják kényszeríteni a munkaadókat a követelések megadására.

Minden szaktársnak kötelessége Miskolcot kerülni addig, míg a mozgalom végét nem ért.

NYILATKOZAT.

Tekintetes Szerkesztőség!

Mivel csak későn értesültem a „Fodrász- és Bobélysegédek Szaklapja”-nak reám vonatkozó cikkelyéről, mely engem minden igaz ok nélkül a sárba dorongolni igyekszik, igen kérem a tisztelt Szerkesztő urat, szíveskedjék az alább irt pár sornak b. lapjában helyt engedni:

A „Fodrász- és Bobélysegédek Szaklapja”-nak folyó évi október 15-iki száma személyemmel foglalkozva — természet-

sen durva s hazug információk alapján — oly hangoz tamad engem, mely szólásra készlet, már csak azért is, mert a cikk leközölését s annak olyan modorban történet megírását egy általam elbocsájtott segédem, Somogyi István adta a Szerkesztőség tollába.

Mielőtt pedig Somogyi rut rágalmait megcáfolni igyekeznék, kijelentem, hogy e sorokban nem mint védekező jelenek meg, mert erre okom nincs, de igenis, az igazság hangzatosítása minden téren elveim közé tartozik, így tehát a következőkben mutathatom be Somogyi kiléptetésének okait s legyen ez egyuttal az ő bemutatása is.

Legelőször is ki kell jelentenem, hogy Somogyi komisz, rossz modoránál fogva — mely nálunk különben egyik főkelék — egy jobbajta üzletben teljesen használhatatlan. Ami a kiszolgálását illeti, ösztönöz szölvá, bizony nagyon gyenge; bánásmódja meg pláne kritikán aluli. De ha én őt, e hiányzó kellékek dacára is, üzletemben alkalmaztam, ennek betudható oka, hogy szeptember 10—15-re már másik segéd lett akceptálva és ezt az időt segédváltozás nélkül vele akartam kihozni. Augusztus végén azonban a helybeli fodrászsegédek szervezkedő ülésén őt elnöké választották, ezt követő napokban már — nem is említve az ő iszákosságát — oly sürün hangzott ellene a panasz vendégeim részéről, miszerint „kénytelen voltam” elbocsájtani.

Telát hazug állítás az, hogy én őt azért bocsájtottam el, mert szervezett munkás. Nekem volt már segédem, aki szintén tagja a „szervezetnek”, az is egy évig volt nálam és csak a katonakötelezettsége miatt lépett ki tőlem. De hogy fényesen bizonyítsam, hogy őt nem a „szervezett” munkások körébe való belépéséért bocsájtottam el, hadd álljon itt a következő példa: A fodrászsegédeknek a szakosztályhoz intézett kérelmüknek valamennyi pontját magamévá tettem, sőt tulmentem a követelésükön, amennyiben ők a hétközbe eső ünneppanokon a zárás időt d. u. 2 órára kéri, én a 12 órárt hoztam javaslatba a szakosztály ülésén.

En azt hiszem, eme felhozott állításaim meggyőzik ugy a segédeket, mint az egész szakszervezetet, hogy Somogyi kiléptésének üzleti okai voltak. Ha ő aztán mégis megmarad hazug állítása mellett, ugy én ezután azt máris a leghatározottabban visszautasítom és aljas rágalomnak minősítem. Az ő gvalléraltan eljársát rábizom a szakszervezet ítélőtére.

Székesfehérvár, 1906 október 21.

Tisztelettel

Szabady László.

*

Közöltük a fentebbi levelet, nem azért, mert benne igazságot vélünk felfedezni, sőt éppen ellenkezőleg, a mi általunk hangzatosított igazságot erősíti meg minden egyes kitétele a levélnek. Szabady ur azt írja, hogy „durva, hazug információk” alapján irtuk meg multiori cikkünket. Különösen az bántja, hogy „egy általa elbocsájtott se-

EREDETI ANGOL BOROTVÁK ANGYÁN BÉLÁNÁL kaphatók.
Darabja 3 korona és 3 korona 60 fillér.

göd olyan modorban adta megírását a mi tollunkba".

Hát az a feneség, hogy Szabady ur és hozzá hasonló társai még mindig rabszolgának akarják tekinteni munkásaikat s nem tudnak belenyugodni abba, hogy „egy általuk elbocsátott segédnek” igaza is lehet.

Ha nem volt megeledve a munkájával Somogyinak, elég ideje volt előzőleg őt elbocsátani, hiszen ezt sokkal lényegtelebnek okokból megszokták tenni s Szabady ur is megtette már, csak tegye kezét a szivére (Ha van! Szedő.) és vallja be őszintén. Tegyük olyankor, mikor azt írja: „Legelőször ki kell jelentenem, hogy Somogyi komisz, rossz modornál fogva, mely nálunk különben egyik főkéllék.”

Ha ez önkénel tisztelt Szabady ur főkéllék, már mint a komisz modor, akkor kár így kétségbe esni önnek „s nem mint védekező” jelenni meg.

Ezek után fentartjuk az előbbeni cikkben foglaltakat, annál inkább, mert Somogyi szaktársunkat akarta bemutatni s önkéntelenül ő mutatkozott be, melyhez csak mi mondhatjuk, hogy „van szerencsénk”, mert nekünk kedvező világításban s a mi igazságunkat bizonyító pózban áll előttünk. Szabady ur, önnek pochje van! Vigasztalja azonban önt azt a tudat, hogy ön nemcsak egyedül áll ilyformán előttünk, hanem a többi önböz hasonló társait is látjuk ilyenkor.

„Ne henegezzünk szép ruhákkal akkor, mikor meztelenek vagyunk.”

HIREK.

Figyelem szaktársak!

Minden szaktárs tartsa elengedhetlen kötelességének, hogy a szaklapot nemcsak hogy az utolsó betűig kiolvassa, hanem kiolvasás után azoknak adja olvasás céljából, akik még nem tagjai a szakegyletnek.

Szaklapunk utján hozzuk tudomására szaktársainknak mind azokat a figyelmeztetéseket,

amelyek úgy az egyesek valamint a szervezet, az összeseg érdekeit vannak hivatalva előmozdítani.

A vezetőség.

A szakegylet központi irodája november hó 15. óta VII. Dob-utca 49. sz. II. em. 13. ajtó alatt van, ahová mindennemű postai küldemény címzendő.

A munkaközvetítés tovább is az 1-ső számú csoport helyiségében VII., Ovoda-utca 9. sz. alatt eszközöltetik. Telefon-szám 99—49. Ide is címzendők a közvetítés tárgyában a levelezések.

Felolvasások. Az 1. számú csoport értesíti tagjait, hogy sorozatos felolvasásait november hó 21-én, szerdán kezdi meg VII., Ovoda-utca 9. szám alatti magánhelyiségében. A felolvasások minden szerdán este fél 9 órakor tartanak.

1906 november hó 21-én Dr. Madzsár József;

november hó 28-án Kiss Károly;

december hó 5-én Dr. Hahn Dezső;

december hó 12-én Ovány József tart iparunkra nézve igen fontos felolvasást, miért is minél számosabban és pontos időben jelenjünk meg, hogy a már megkezdett előadást későn érkezésünkkel ne zavarjuk. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

A legutóbbi kimutatás óta a következő összegek folytak be a szakegylet központi pénztárába: Miskolc 17.16, Pancsova 70.73, Temesvár 60.—, Kassa 10.24, Győr 9.64, Nagyvárad 3.38, Kecskemét 11.64, Békéscsaba 8.74, Miskolc 17.16, Szombathely 11.46, Székesfehérvár 14.98, Pécs 21.32, Gyula 4.90, Nagykanizsa 17.46, Temesvár 55 kor. 56 fill.

Figyelmeztetés. Figyelmeztetjük a csoportok vezetősegeit, hogy a leszámolást minden hó 10-ig feltétlenül küldjék be. A vezetőség határozata értelmében a jövőben ez uton fogjuk felszólítani azon csoportokat, amelyek nem tesznek eleget ezen felszólításnak.

Vigalom. Az elmúlt hó 14-én az Andrassy-uti Plasztikon vendéglőben hangverseny és táncgal egybekötött mulatságot rendezett szakegyletünk a munkanélküli segély alap javára. A helyiség szűknek bizonyult a rendkívül nagy számban megje-

lent közönség részére. Hogy erkölcsileg jobban sikerülhetett volna s a rendezőség jobban és ügyesebben megfeleltetett volna feladatának, kénytelenek vagyunk mi is e helyen beismerni. De szolgáljunk mentésgükre a szép nemhez tartozó vendégek nagy számban való megjelenése, melynek következtében nemcsak fejüket, de szívüket is elvesztették sokan a tömkelegben. Mi hisszük, hogy a jövő mulatság alkalmával ha szívüket nem is, de fejüket megtálatva méltóbban fogják megérdemelni a kedves vendégek támogatását. A sok igazó szem tulajdonosnőinek neveit helyszűke miatt legközelebbi számunkban közöljük. Ugyanakkor számolunk be a mulatság anyagi eredményéről is.

Előfizetési felhívás a Szocializmus című folyóira. Szerkeszti Garami Ernő. Akit a szocializmus gondolatvilága érdekel, aki a proletárság felszabadításáért folyó küzdelem elméleti alapotását ismerjén akarja, aki a szocializmus tudományos fegyverzetével felvértezten akar résztvenni a proletárság osztályharcának történeti jelentőségű küzdelmeiben, annak olvasnia kell a „Szocializmus“-t. A „Szocializmus“ minden elsejét és 15-ikét követő esütörtökön jelenik. Az első szám november 8-án már megjelent. Az előfizetési ára: Egy évre 7 kor. 20 fill. Félévre 3 kor. 60 fill. Egy negyed évre 1 kor. 80 fill. Egyes szám ára 30 fill. Előfizetések a Népszava könyvkereskedés címére (Budapest, Nyár-utca 1.) küldendők.

Fodrász-üzlet

Ujpesten házgondnoksággal (nem házmester), az üzlet régi és nagyon jó. A lakás áll három szobából; üzlet házbére évi 60 frt, sürgősen eladó. Engelmann János, fodrász, Ujpest, Váci-ut 36. szám.

Felelős szerkesztő: Kiss Béla.
Kiadja: Lapbizottság.

ÁNGYÁN BÉLA

fodrászati illatszer- és piperezikkek raktára

Budapest VIII., József-körút 9 (Bazár-udvar).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát az összes fodrászati kellékekben és illatszerekben. Pontos és gyors kiszolgálás. Ugy a helybéli, mint vidéki megrendeléseknél 5% pénztári engedmény.

Tessék egy levelező-lapon kérni a legujabban megjelent nagybani képes árjegyzékem, melyben az összes fodrász- és borbélykellékek és számos újdonság található.

Segéd urak figyelmébe! Van szerencsém b. tudomásukra adni, hogy VII., Akácfa-utca 10. sz. alatt

fodrászkabát-üzletet

nyitottam. Eddig is, mint több elsőrendű czég szállítója, sok évi tapasztalatom abba a kellemes helyzetbe hozott, hogy nálam az összes segéd urak kifogástalan jóminőségű s elegáns szabásu kabátot kaphatnak, mely kizárólag saját készítményem. — Méretvétele végett házhoz jöveők. — Vidéki megrendelésnél elég az uj hossza és mellbőség (körben mérve) megjelölése. Minden nálam vásárolt kabát után 2°/₁₀-ot adok a szervezet ellentállási alapja javára. — Árak: 3 korona 60 fillértől feljebb.

Magamat becses jóindulatukba ajánlva, teljes tisztelettel

GRÜNHUT ÖDÖN, szabómester.

KRAUS VICTOR

villanyerőre berendezett mű- és borotvahomoru-köszörűldéje

Budapest, VI., Király-utca 78. szám alatt.

Aki

borotvált, ollóit, hajvágó gépeit stb. kitünően, jólállás mellett óhajtja köszörültetni, forduljon bizalommal fenti czéghez. Legolcsóbb bevásárlási forrás mindennemű elsőrendű aczél-készítményekből. — Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. A t. fodrász urak figyelmét felhívom „ROXO“- és versenykéseimre.

Wer

seine Rasiermesser, Scheeren, Haarschneidemaschinen etc. vorzüglich, mit Garantie geschliffen haben will, der wende sich vertrauensvoll an obige Firma. Billigste Einkaufsquelle in sämtlichen Ia Stahlwaaren. Provinzaufträge werden prompteffektuiert. Auf meine Roxo- u. Konkurrenzmesser mache ich die Herren Friseure aufmerksam.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a t. fodrász urakat, hogy Rottenbiller-utcazi üzletemet megnagyobbítás végett

Erzsébet-körut 24.

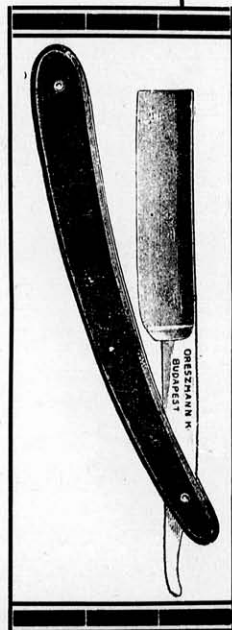
szám alá helyeztem át.

Raktáron tartok mindennemű aczélárukat és összes fodrászati czikkeket, csakis elsőrendű gyártmányu angol, svéd borotvákat, valódi francia és amerikai hajvágó gépeket, ollókat, fenőszíjakat, stb.

Meghívom a t. fodrász urakat dusan berendezett üzletem megtekintésére és kérem eddig irántam tanúsított szíves jóindulatukban tovább is részesíteni. Becses pártfogásukat kérve

teljes tisztelettel

Dreszmann Károly.

HIRDETÉSEK

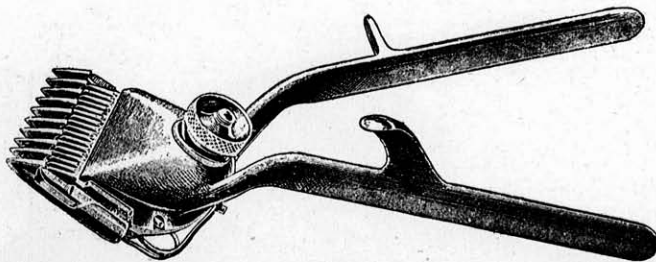
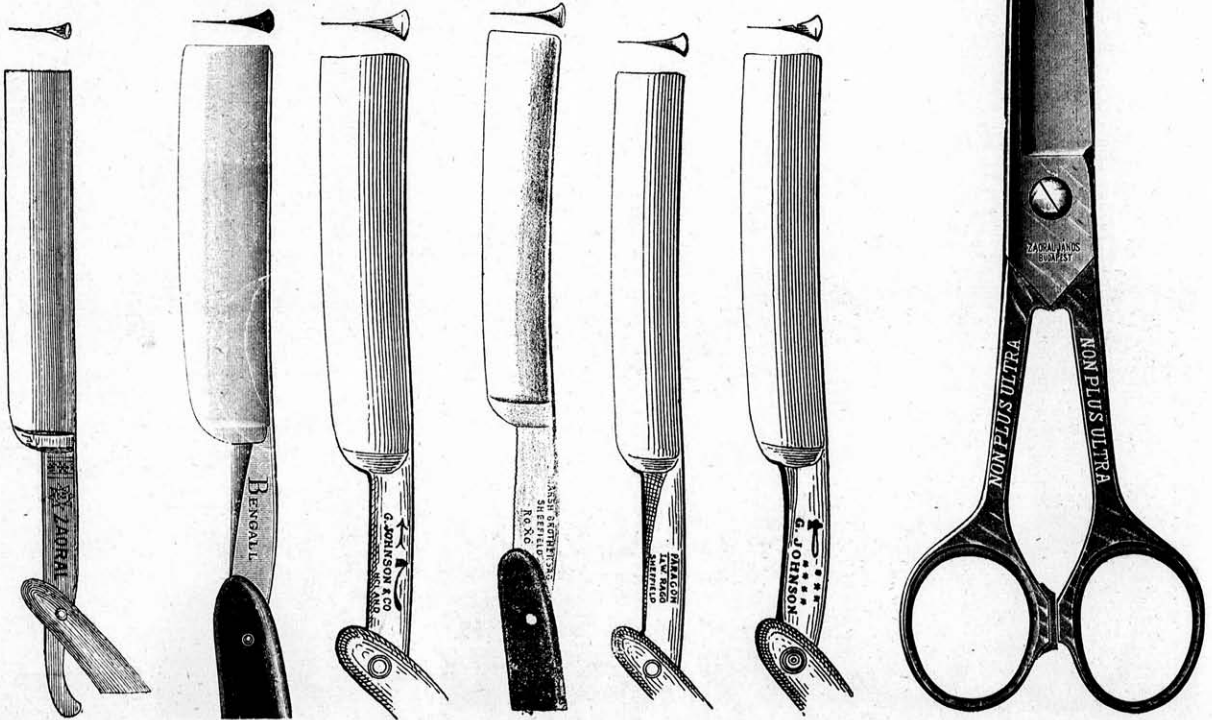
felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Az összes lent ábrázolt borotvák saját műhelyekben vannak készürülve, használathoz egész készen fenne, drbként francia éllü $\frac{7}{8}$ keskeny 3 korona, félkeskeny $\frac{4}{8}$ 3.10 kor., $\frac{1}{2}$ széles $\frac{7}{8}$ 3.40 kor., ugyanazok félhomoru vagy egész homoru éllü $\frac{7}{8}$ keskeny 3.20 kor., $\frac{4}{8}$ félkeskeny 3.40 korona, $\frac{7}{8}$ félshéles 3.60 kor., $\frac{7}{8}$ széles 4 kor.

Paragon jellegű borotvák keskeny 4 kor., $\frac{1}{2}$ széles 4.40, egész széles 5.— kor.

Eredeti „ROXO“ borotvák.

KOHINOR a legujabb haj- és szakállvágó-gép mint hajvágó 1, 5 és 7 $\frac{7}{8}$ m vágásra, szabályozható fésűvel 8.— kor., ugyanaz kisebb kivitelben mint a legrövidebb szakállvágó 00 6.— kor., a legjobbnak elismert „JUVEL“ hajvágó-gép 3 és 7 $\frac{7}{8}$ m vágásra 8 kor., 3, 7 és 10 $\frac{7}{8}$ m 9.— kor., „Juvel“ mint szakállvágó $\frac{1}{2}$ $\frac{7}{8}$ m vágásra 7.— kor. Francia Barignend 3 és 7 $\frac{7}{8}$ m vágásra 6.— kor., 3, 7 és 10 $\frac{7}{8}$ m 7.— kor., szakállvágó $\frac{1}{4}$ $\frac{7}{8}$ m vagy 0 $\frac{7}{8}$ m 5 kor.

Első magyar villanyerőre berendezett borotva homoru közsörüt-műhely és saját gyártmányu aczelláruk raktára. Gyári raktár a legjobb angol, német, francia és svéd aczellárukban. — Szabadalmak tulajdonosa, magyar kir., francia, német birodalmi mintavédjegy és osztrák szabadalom. — Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. — Kitiintete az 1900. párisi világkiállitáson ezüst éremmel

Műdön a tisztelt veovímet az ujonnan berendezett, VIII., Baross-utca 1. és Üllői-ut 4. szám alatti üzletimre és különféle czikkeekben magnagyobbított raktáram megtekintése végett felhívom, becses jóindulataiba magamat ajánlva, maradok kíváló tisztelettel

ZAORAL JÁNOS.